

Quiz

Cisnădie

întreaga
familie 8+

durata
30 min

© Fundația Biserici Fortificate, Sibiu, 2026

Planuri biserică: Hermann Fabini, Sibiu

Text: Fundația Biserici Fortificate

Ilustrații Dana&Birk: Joy Katzmarzik, Mainz, Germania

Layout: Fundația Biserici Fortificate

Unde ne găsiți: www.kirchenburgen.org

Bună și bine ați venit în **Cisnădie / Heltau!**

Salut!
Suntem Dana și Birk
și vă invităm să
completați acest
quiz împreună cu noi.
Veți avea nevoie de
un instrument de
scris și de multă
atenție ;)

Dacă aveți nevoie de ajutor, luați părinții drept tovarăși de explorare, cu siguranță vă veți descurca foarte bine și în echipă.

HAIDEȚI SĂ ÎNCEPEM! EXPLORARE PLĂCUTĂ!

Ce este aceea o biserică fortificată?

O **biserică fortificată** este o biserică înconjurată de **ziduri de apărare, turnuri, bastioane și porți puternice**, care formau o mică cetate.

În aproape fiecare sat săsesc există o **biserică fortificată**, uneori construită chiar în mijlocul satului sau pe un deal din apropiere.

Aceasta era locul unde oamenii se adunau pentru cele mai importante momente din viața lor: **botezuri, nunți și sărbători religioase**. Dar, cu sute de ani în urmă, biserica avea și un alt rol: **în vremuri de pericol, oamenii se refugiau aici pentru a fi în siguranță**.

Biserica se află în **centrul fortificației**, iar fortificația era în **centrul vieții comunității**.

Fiecare biserică-cetate este **unică** și arată cât de **pricepuți și harnici** erau oamenii care au construit-o.

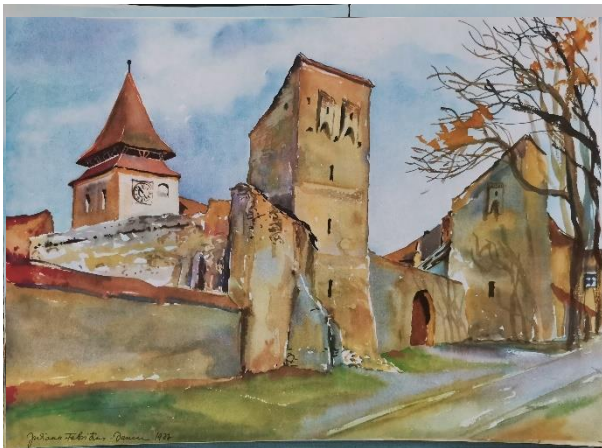
Ați auzit vreodată de sași?

Haideți să facem o călătorie în timp.

Cu aproape 900 de ani în urmă, Transilvania era parte din regatul Ungariei. Fiind graniță de regat, tărâmul trebuia apărat și atunci regii hotărâsc aducerea pe aceste meleaguri a unui “neam” străin, tocmai din zona Germaniei, Belgiei și Luxemburgului de astăzi.

Odată ajunși aici, ei și-au format și consolidat o nouă identitate, aceea de sași. Au construit orașe și sate cu multă pricepere și meșteșug, fiind foarte harnici și gospodari. Viața în aceste localități era liniștită, dar uneori, liniștea era tulburată de atacuri. Tătarii și turcii au încercat de multe ori să cucerească satele și orașele, jefuind, distrugând și arzând tot ce le stătea în cale.

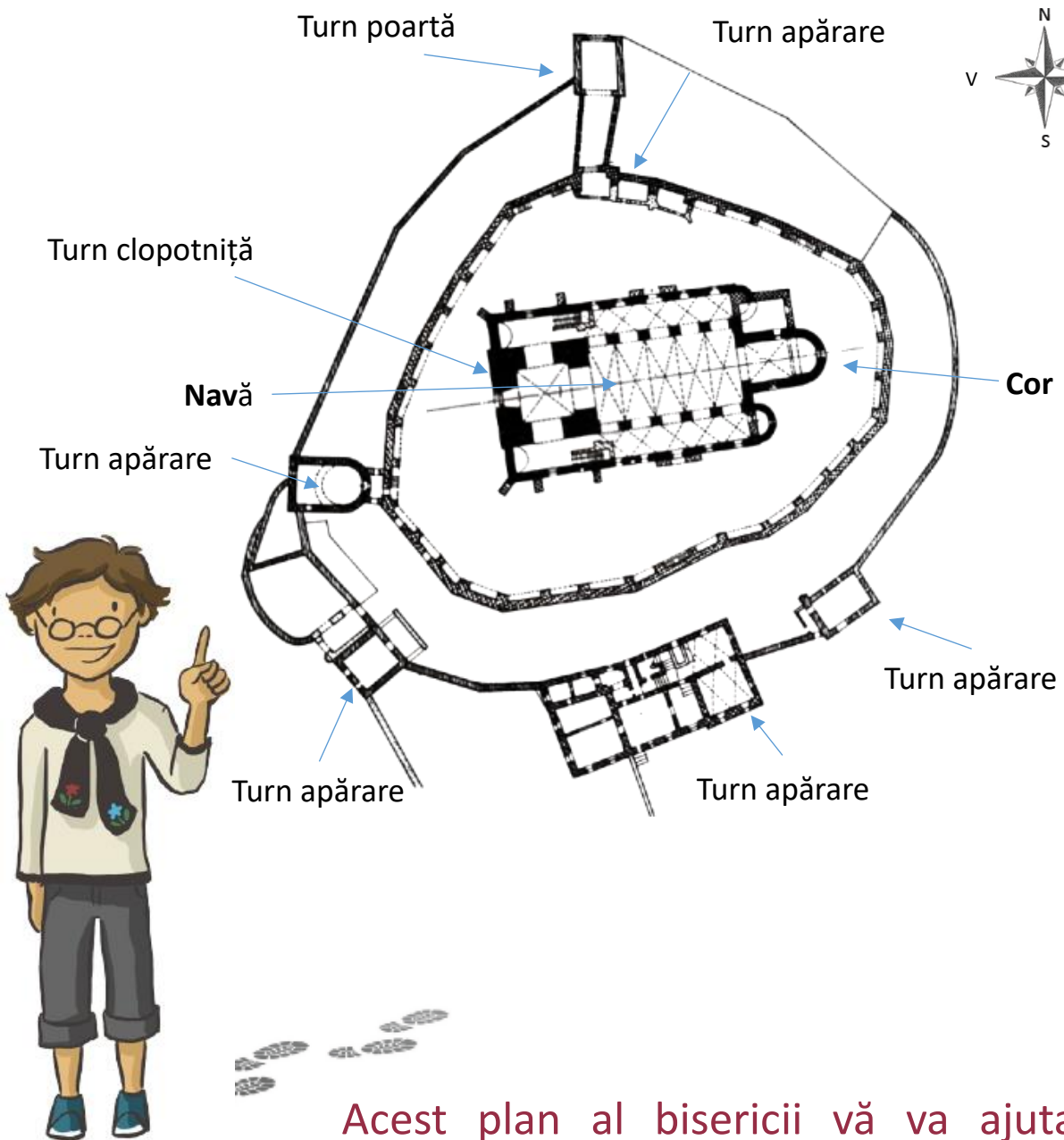
După mai multe atacuri, sașii s-au gândit să își întărească bisericile, ridicând *ziduri* înalte în jurul lor și *turnuri* mărețe cu *guri de tragere* și *drumuri de strajă*.

În interiorul acestor ziduri, oamenii se adăposteau în timpul *asediilor*, împreună cu

animalele, mâncarea și bunurile de valoare. Când atacatorii încercau să pătrundă în fortificație, sătenii se apărau, aruncând apă fiartă, smoală, pietre și chiar stupi plini cu albine!

Astăzi, multe dintre aceste biserici - cetate încă există și pot fi vizitate, păstrând istoria și poveștile acelor vremuri.

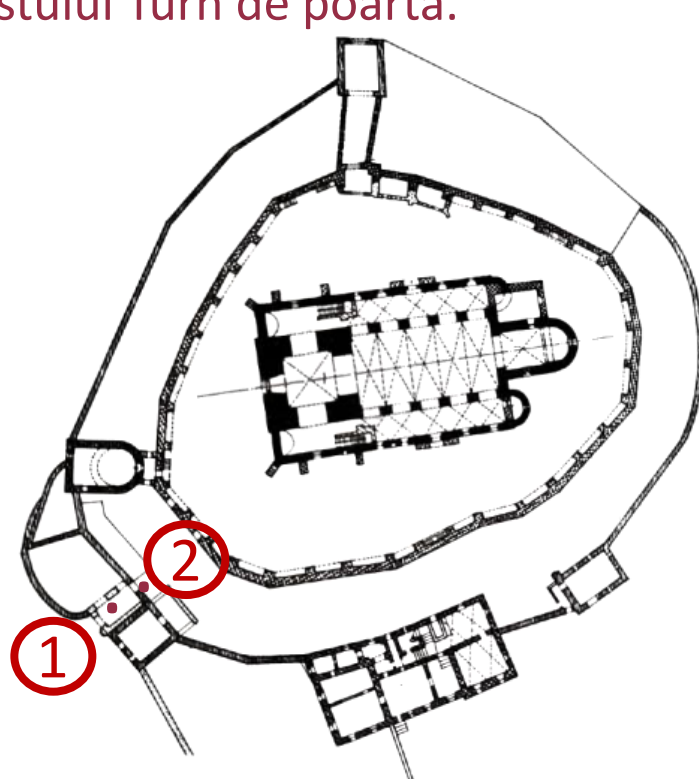
Ce avem de descoperit în Cislădie?

Acest plan al bisericii vă va ajuta să identificați nava, corul, turnurile de apărare și să vă orientați în funcție de punctele cardinale.

Biserica din Cislădie a fost construită în prima jumătate a secolului al XIII-lea, inițial ca o **bazilică romanică**, cu un **turn de vest**. În secolul al XV-lea, biserica a fost transformată într-o **biserică cetate** : au fost ridicate **două ziduri de apărare**, înconjurate de un **șanț cu apă** și **șapte turnuri**, iar clădirea bisericii a fost întărită cu **elemente defensive**.

Începem traseul nostru în partea vestică a ansamblului, în dreptul fostului Turn de poartă.

Turnul de poartă arată diferit atunci când a fost construit și era foarte solid, pentru a apăra intrarea în cetate. În fața acestuia exista și un pod retractabil, pentru a îngreuna și mai mult pătrunderea atacatorilor în cetate.

De ce credeți că cetatea avea nevoie de turnuri?

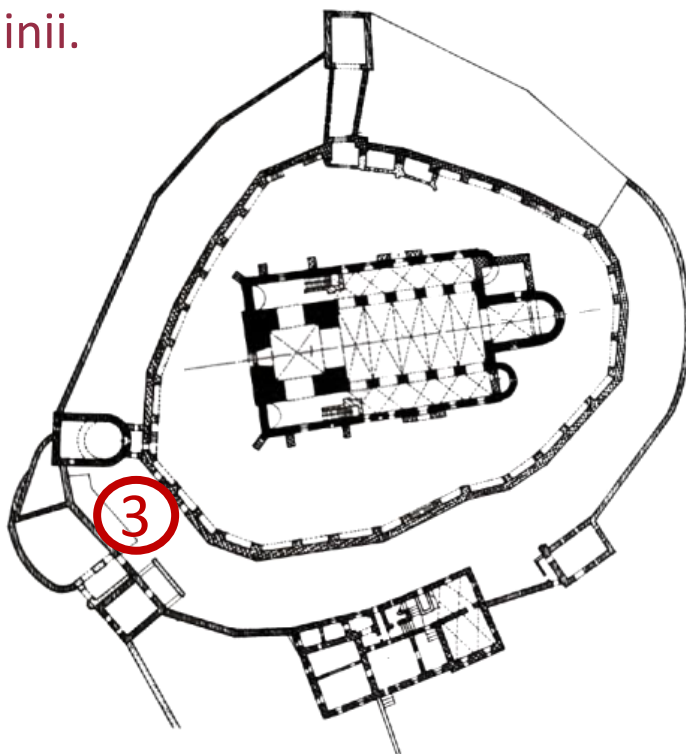
- Străjerii vedea mai departe și observau din timp pericolul
- Pentru varietatea construcției
- Pentru plimbat pe timp de seară

Treceți pe sub Turnul de poartă și opriți-vă în spațiul dintre cele două ziduri de apărare. Între cele două ziduri de apărare era un șanț plin cu apă.

De ce credeți că era necesar?

- Reprezenta un obstacol suplimentar pentru atacatori
- Pentru asigurarea sursei de apă
- Pentru pescuit

Priviți în stânga intrării un turn cu o forma mai neobișnuită, rotunjită. Este cel mai vechi turn al ansamblului, numit și Turnul Slăninii.

Ce rol mai îndeplinea acesta, ținând cont de denumirea de Turn al Slăninii?

De locuire

De depozitare

De veghe

Priviți acum spre deschiderile din zidul de fortificație, pe sub care urmează să intrăm în curtea interioară a bisericii, numite **guri de păcură și guri de tragere**.

Pentru ce erau folosite acestea?

Pentru a arunca bolovani, apă încinsă, smoală peste atacatori

Pentru folosirea armelor

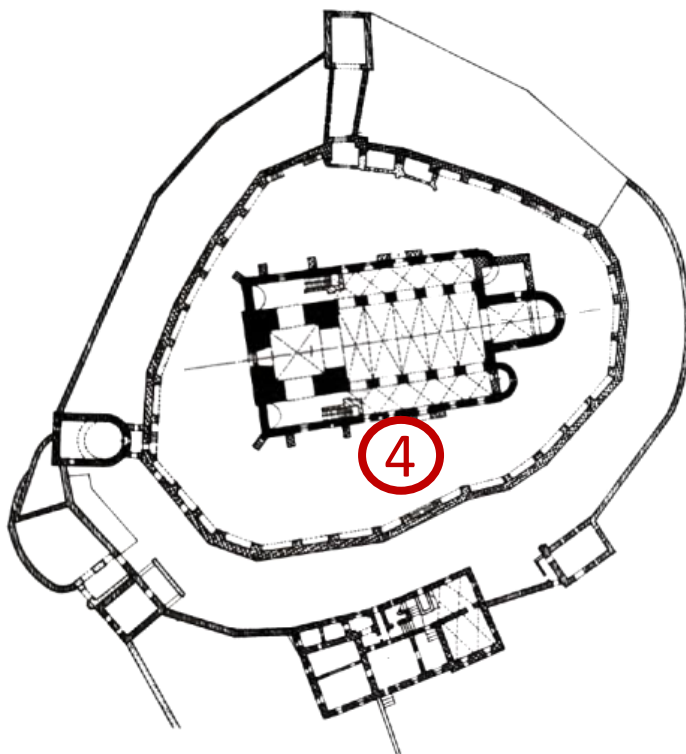

Pentru a înfrumuseța zidul

În **Turnul Slăninii**, întâlnit la majoritatea bisericilor fortificate, fiecare familie de sași își păstra bucata de slănină din care tăiau câte puțin în fiecare duminică după slujbă, marcând locul din care au tăiat cu un semn, ca nu cumva să se servească și alții din aceeași bucată.

Intrați în curtea bisericii și priviți în stânga și dreapta voastră pentru a observa mai bine zidul de apărare și de la interior.

Pășiți pe aleea din jurul bisericii și faceți un tur complet în jurul acesteia, privind zidul de fortificație.

Observați că zidul este prevăzut cu un fel de balcon, numit **drum de strajă**. Ce credeți că înseamnă drum de strajă?

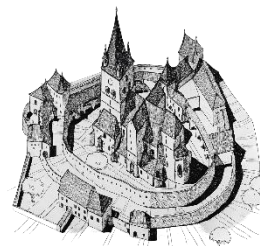
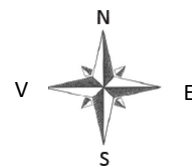
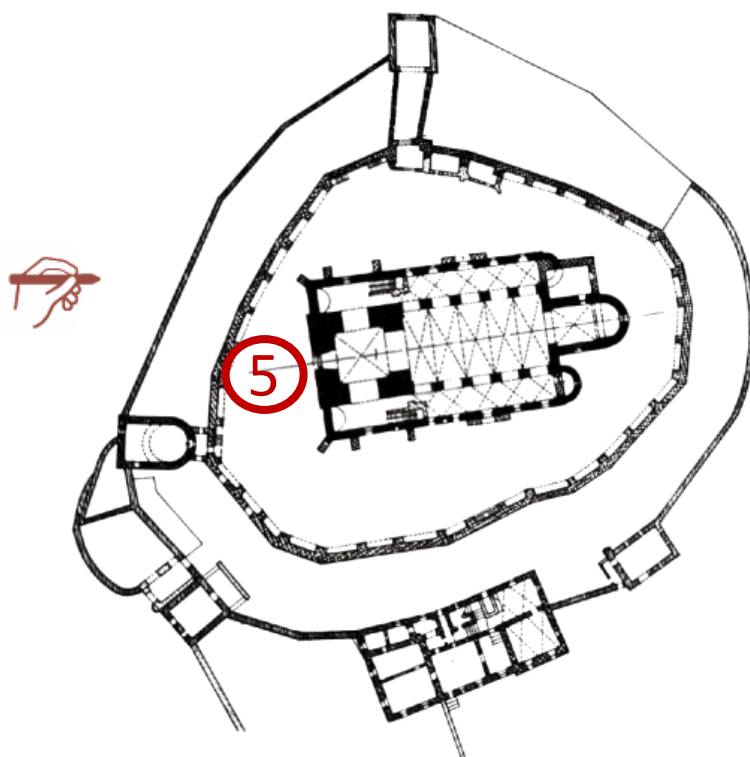
- Drum pentru străjerii care apărau zidurile cetății
- Drum pentru plimbat pe timp de seară
- Loc de depozitare la înălțime

Vă aflați în fața unui zid de apărare de 6 metri înălțime.

Din ce material este realizat zidul de fortificație?

După ce satul a fost transformat în cenușă, în urma incursiunilor trupelor otomane, clădirea bisericii a fost și ea întărită pentru a putea oferi adăpost oamenilor.

Câte turnuri au fost ridicate, prin înălțarea navei și corului bisericii? Marcați-le pe harta de mai sus, indicând poziția fiecăruia printr-un mic semn.

Turnurile îndeplineau mai multe funcții într-o biserică-cetate: de apărare, de locuire, de depozitare, chiar și spațiu pentru orele de școală pe timp de asediu.

Priviți zidurile Turnului clopotniță. Observați niște construcții înalte, în trepte, numite **contraforturi**.

Câte contraforturi susțin turnul de vest?

Ce rol credeți că aveau contraforturile?

estetic

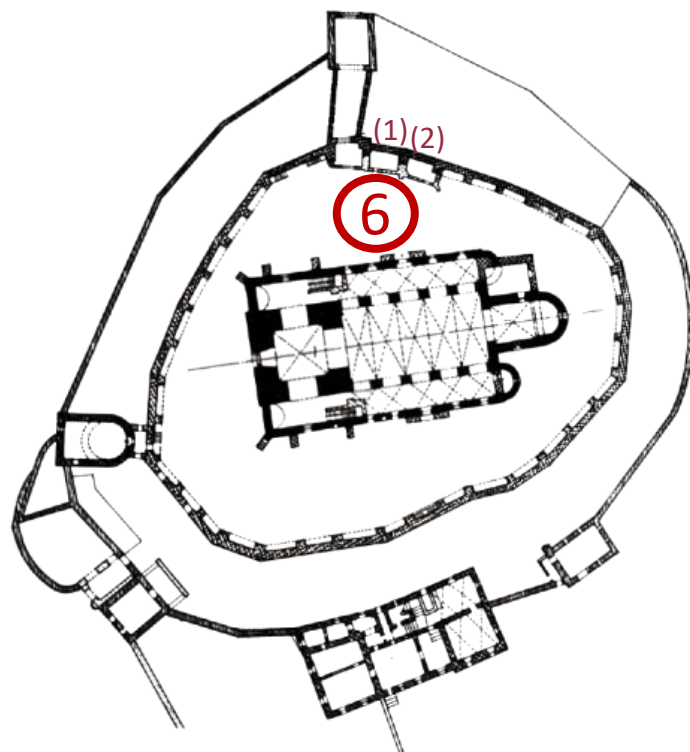

ornamental

de întărire a zidurilor

Continuați traseul pe latura de nord și opriți-vă în dreptul unei ieșiri boltite spre curtea dintre cele două ziduri de apărare.

În dreapta bolții se află alte două foste turnuri: **Turnul Școlii (1)** și **Turnul Fierarilor (2)**.

Credeți că mergeau cu drag la școală copiii în vremurile acelea?

Cu siguranță! Cred ca da Poate ceva mai mult ca azi

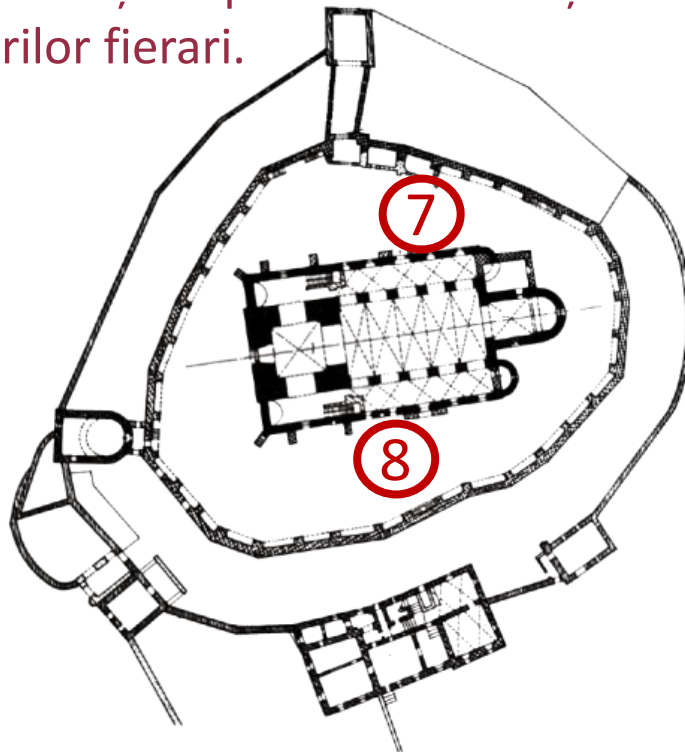
Nu cred!

Orele de școală continuau chiar pe timp de asediu, cel mai des într-unul din turnurile bisericii cetate, numit și **Turnul Școlii**. Preotul era și învățător, iar limba de predare în școli a fost latina, până târziu în secolul al XVIII-lea.

Pășiți mai aproape de Turnul Fierarilor și observați în partea dreaptă sus o nișă în perete care conține însemnul meșteșugarilor fierari.

Ce fel de unealtă este reprezentată central?

O daltă

Un ciocan

O foarfecă

Continuați traseul spre est, ocoliți corul bisericii și opriți-vă pe latura de sud în dreptul turnului clopotniță. Observați niște ferestre înguste, astupate.

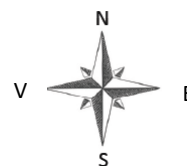
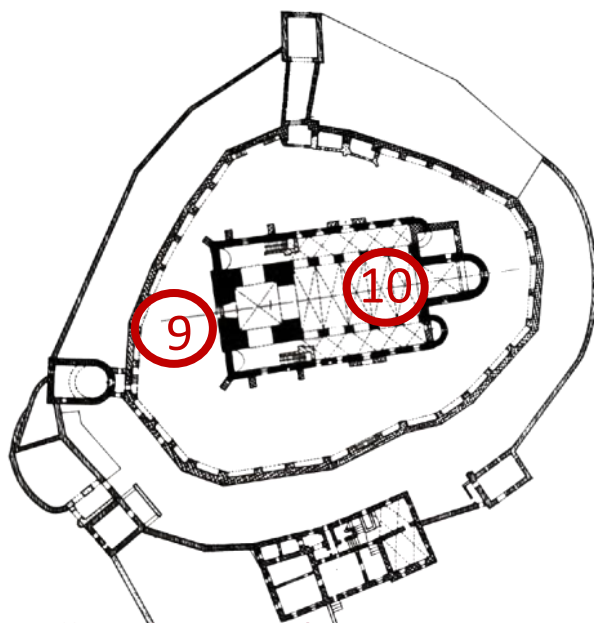
Câte sunt?

Priviți spre turnul ridicat deasupra intrării sudice în biserică. Câte guri de tragere puteți număra din acest unghi?

Portalul de vest și ferestrele romanice s-au păstrat din prima construcție în stil romanic.

Continuați traseul pe latura de sud și intrați în biserică prin **portalul de vest în stil romanic**.

Intrați în biserică și faceți câțiva pași printre rândurile de bănci în direcția altarului. Observați pe partea stânga o construcție suspendată, numită **amvon**.

Din ce material credeți că este realizat amvonul?

piatră

lemn

metal

Din **amvon**, preotul (bărbat sau femeie) citește Evanghelia. În biserica evanghelică, preoții pot fi și femei.

Priviți micul acoperiș al amvonului în stil baroc.

Ce reprezintă ornamentul din vârful acoperișului amvonului?

Un înger

O pasăre

Un pocal

Ce figură distingeți în partea de jos a acoperișului amvonului?

Un înger

O pasăre

O frunză

Întoarceți acum privirea spre altarul din corul bisericii.

În bisericile evanghelice din Transilvania **altarul** este vizibil și accesibil, iar accesul nu este rezervat exclusiv preotului.

Observați în stânga și dreapta altarului niște bănci cu spătar înalt.

Câte persoane aveau loc în aceste bănci?

Aceste bănci se numesc **strane** și aici stăteau cele mai importante persoane din comunitate. Sunt piese de mobilier foarte valoroase și, unele dintre ele, bogat ornamentate.

Priviți pe peretele nordic al corului, sau în stânga altarului, dacă vă aflați cu fața spre acesta. Observați o ușă.

Ce credeți că se află în spatele acesteia?

Un depozit

O cameră
pentru preot

O ascunzătoare

Sacristia era loc de refugiu temporar, pe timp de asediu; loc de păstrat obiectele de valoare ale comunității și locul în care preotul se pregătea pentru slujbă.

Priviți pentru câteva momente picturile de pe pereți din zona corului. Acestea se numesc **fresce** sau **picturi murale**, chiar și biblia săracilor.

De ce credeți că se pictau pereții interiori ai bisericilor?

(multiple variante de răspuns)

În scop ornamental

În scopul transmiterii unor mesaje prin intermediul picturii

În scopul educării oamenilor

La începuturi, pereții bisericii au fost bogat pictați. Odată cu **Reforma luterană**, toți pereții au fost acoperiți cu tencuială. În timpul lucrărilor de restaurare aceste picturi vechi au fost din nou scoase la iveală.

Priviți spre rândurile de bănci. Observați că o parte sunt fără spătare, iar cele de pe margini sunt cu spătare și mai bogat ornamentate.

Câte rânduri de bănci fără spătare puteți număra?

În bisericile fortificate, locurile în care stăteau sătenii nu erau alese la întâmplare – ba chiar reflectau foarte clar ordinea socială din comunitate. Bărbații stăteau separat de femei, iar tinerii ocupau locurile de la etaj, în galerii.

Întoarceți-vă cu spatele la altar și priviți spre nava bisericii. Observați **orga** masivă, dar totuși atât de simplă și elegantă.

Cum credeți că ies sunetele, când organiștii cântă la orga în timpul slujbelor sau concertelor?

Cu ajutorul aerului care trece prin tuburi

Cu ajutorul unor clapete care bat tuburile

Prin vibrația tuburilor

Orga este un instrument muzical foarte mare, alcătuit din mai multe tuburi prin care trece aer. Când **organistul** apasă clapele de la claviatură (ca la un pian), aerul este împins în tuburi și acestea produc sunete grave și puternice, asemănătoare unui tunet. Pe bună dreptate este denumită „**regina instrumentelor muzicale**“.

Priviți în sus spre tavanul navei bisericii, străbătut de nervuri din piatră care se întâlnesc în niște ornamente rotunde din piatră, numite și **chei de boltă**.

Câte identificați?

Cheile de boltă sunt ultimele piese așezate, marcând finalizarea construcției.

Ați răspuns la toate întrebările quiz-ului nostru.

FELICITĂRI!

Tocmai v-ați îmbogățit cu
o nouă experiență!

Sperăm că v-a plăcut quiz-ul
nostru și vă invităm să
descoperiți
și alte biserici fortificate din
Transilvania.
Vă așteptăm cu drag și cu
experiențe noi!

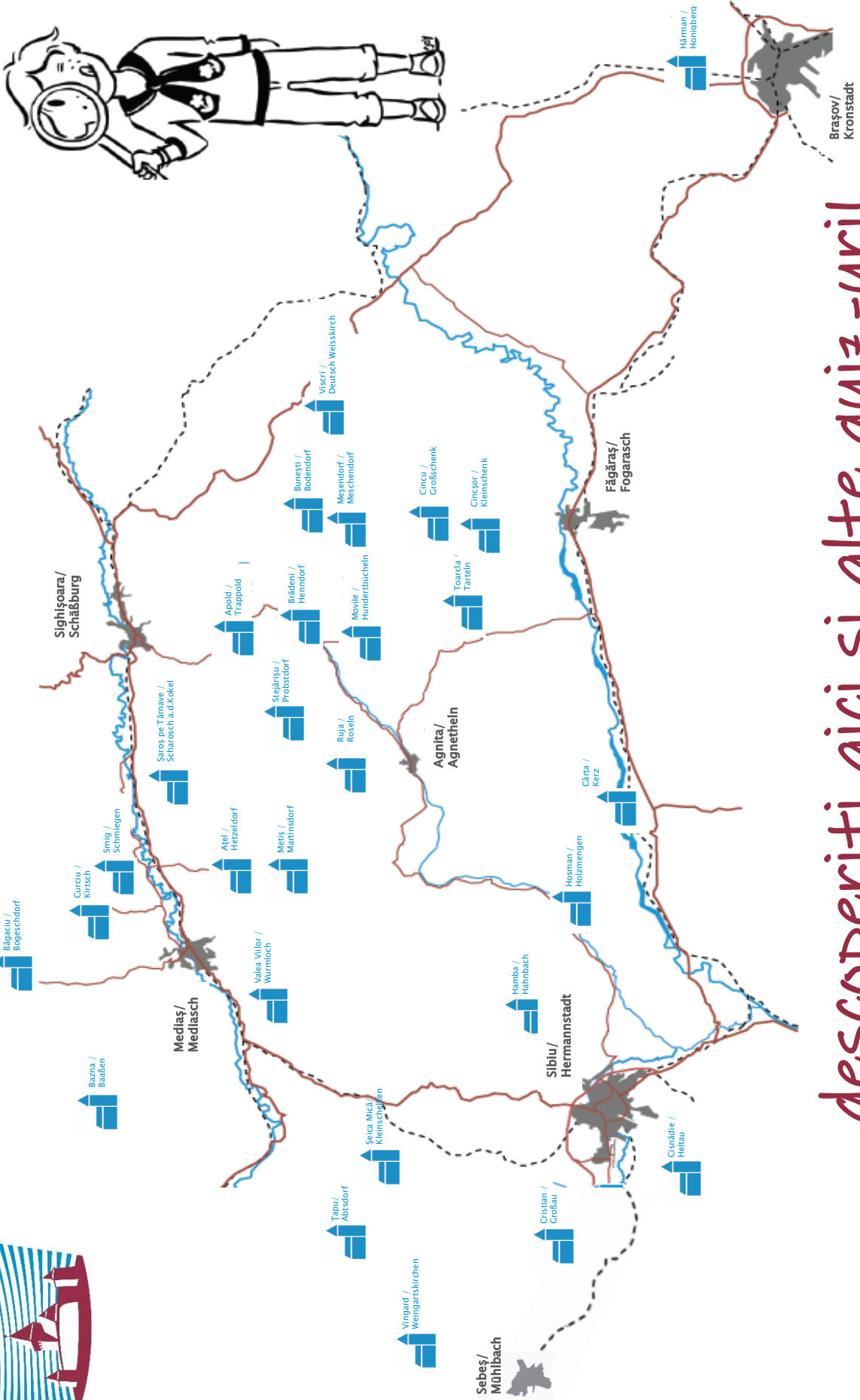
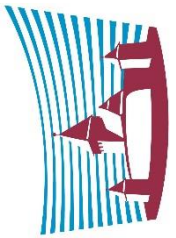

Notițe, schițe și impresii

Notițe, schițe și impresii

... descoperiti aici si alte quiz-uri!